

OPENBOOK
Ανοικτή Βιβλιοθήκη

Μετάφραση:

Χριστίνα Μαρκουλάκη
Κώστας Στοφόρος

Εικονογράφηση:

Στεφανία Βελδεμίρη

Το Σπαρματσέτο

Ένα άγνωστο παραμύθι του **Χανς Κρίστιαν Άντερσεν**

OPENBOOK

Ανοικτή Βιβλιοθήκη

www.openbook.gr

Το Σπαρματσέτο

Ένα άγνωστο παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

 Παρακαλούμε σκεφτείτε το περιβάλλον πριν εκτυπώσετε

Το Σπαρματσέτο

Ένα άγνωστο παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

ISBN 978-960-99990-9-0

Ανοικτή Βιβλιοθήκη OPENBOOK

Μετάφραση:

Χριστίνα Μαρκουλάκη [<http://markakischool.blogspot.gr>]

Κώστας Στοφόρος [<http://stoforos.blogspot.gr>]

Εικονογράφηση:

Στεφάνια Βελδεμίρη [<http://stefaniaveldemiri.blogspot.gr>]

Σχεδιασμός εξωφύλλου:

Λευτέρης Παναγουλόπουλος [www.leftgraphic.gr]

Επιμέλεια έκδοσης:

Γιάννης Φαρσάρης [www.open-sesame.me]

Το παραμύθι *Το Σπαρματσέτο του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν* διανέμεται ελεύθερα στο Διαδίκτυο σε μορφή ψηφιακού βιβλίου με άδεια **Creative Commons**

[Αναφορά δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι παράγωγα έργα]

Πρόλογος

Κώστας Στοφόρος

Τα παραμύθια του είναι πάντα εδώ. Στους πολύτιμους θησαυρούς που κουβαλάει κανένας μέσα του. Παραμύθια που σε οδηγούν ανοίγοντας ένα διαφορετικό μονοπάτι. Έξω από τους συνηθισμένους δρόμους. Είναι παράξενο, αλλά σε μεγάλο βαθμό είμαι ό,τι είμαι χάρη σε αυτά τα παραμύθια του Άντερσεν, που μαζί με του Όσκαρ Ουάιλντ είναι τα πιο αγαπημένα μου...

Χάρη στα **Καινούρια ρούχα του αυτοκράτορα** ανακάλυψα κι εγώ τη γύμνια της εξουσίας, αλλά και το γεγονός ότι οι περισσότεροι άνθρωποι εθελουφλούν. Ή βλέπουν αυτό που τους λένε οι άλλοι ότι πρέπει να δουν. Ανακάλυψα όμως και τη δύναμη που έχει ο καθένας όταν υψώνει τη φωνή του: «Ο βασιλιάς είναι γυμνός!»

Η **Βασίλισσα του χιονιού** –για κάποιο λόγο κάποτε το πιο αγαπημένο μου παραμύθι απ’ όλα- μου έμαθε πόσα μπορεί να κάνει η αγάπη. Που χωρίς αυτή γίνεσαι «χαλκός ηχών ή κύμβαλον αλαλάζον»

Στη **Βασιλοπούλα και το μπιζέλι** βρήκα την πηγή της έμπνευσης για να γράψω το «Κόκκινο παραμύθι» και αν αρχίσει ένα απίστευτο, μαγικό ταξίδι με τις ζωγραφιές της Στεφανίας Βελδεμίρη που έχει εικονογραφήσει κι αυτό εδώ το βιβλιαράκι...

Η **Τοσοδούλα**, τόσο τρυφερή, τόσο πονετική, τόσο μικρούλα, μου φέρνει στο νου πάντα τα «Κλασικά εικονογραφημένα», όπου την πρωτοδιάβασα...

Και τι να πω για το **Κοριτσάκι με τα σπέρτα**; Η κοινωνική αδικία που πρέπει να σβήσουμε. Ο δίπλα μας που πρέπει να στηρίξουμε. Και φυσικά ο κόμπος στο λαιμό...

...που γίνεται δάκρυα στον **Μολυβένιο στρατιώτη**, που ακόμη και σήμερα μου είναι αδύνατον να τον διαβάσω ασυγκίνητος. Όταν λιώνουν στη φωτιά η μπαλαρίνα και ο στρατιώτης, λιώνεις κι εσύ που το διαβάζεις. Και θες να εξαφανίσεις για πάντα τους κακούς κλόουν...

Το **Αηδόνι του Βασιλιά** μου θυμίζει πάντα πόσο εύκολα θαυμάζουμε ευτελή είδωλα. Πόσο συχνά το αληθινό μας φαίνεται άσχημο. Πόσο συχνά προσπερνάμε την πραγματική ομορφιά λατρεύοντας πράγματα μηδαμινά...

Όσο για το **Ασχημόπαπο**, θα ήταν ένα καλό σύγχρονο μάθημα για το ρατσισμό. Διότι το «διαφορετικό» συχνά είναι πολύ καλύτερο από αυτό που εμείς απλά έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε.

Και η **Μικρή γοργόνα**; Δεν την άφησα τυχαία για το τέλος. Απλά νομίζω πως την είχα ερωτευθεί! Από τότε ήθελα με όλη τη δύναμη της ψυχής μου να υπάρχουν στ' αλήθεια γοργόνες. Αλλά να μη θυσιάζονται για πρίγκιπες!

Και τώρα το **Σπαρματσέτο**. Το κερι που καίγεται φωτίζοντας τον κόσμο: «*Αν δεν καώ εγώ. Αν δεν καείς εσύ. Αν δεν καούμε εμείς Πώς θα γενούν τα σκοτάδια λάμψη*», όπως γράφει κι ο άλλος αγαπημένος ποιητής και παραμυθιάς Ναζίμ Χικμέτ.

Σπαρματσέτο. Το χαμένο παραμύθι που ανακάλυψε λίγο πριν τα Χριστούγεννα του 2012 ο Δανός ιστορικός Έσμπεν Μπράγκε, μελετητής του Άντερσεν, στο Εθνικό Αρχείο της Δανίας μέσα σε κούτες που περιείχαν κειμήλια οικονομικά εύρωστων οικογενειών της Οντένσε, γενέτειρας του Άντερσεν... Το παραμύθι αυτό το αφιέρωσε στη χήρα του πάστορα με το όνομα Μπούνκεφλοντ, που έμενε απέναντι από το σπίτι της οικογένειες και ο Δανός συγγραφέας συνήθιζε να πηγαίνει σε αυτήν για να διαβάσει και να δανείζεται βιβλία. Οι ειδικοί πιστεύουν πως αυτό το πρώτο παραμύθι γράφτηκε όταν ήταν ακόμη στην εφηβεία και πήγαινε σχολείο.

Η Χριστίνα Μαρκουλάκη μετέφρασε με αγάπη το παραμύθι από τα αγγλικά, το κουβεντιάσαμε παρέα λέξη τη λέξη και η Στεφανία Βελδεμίρη ανέλαβε την ...εύκολη δουλειά να το εικονογραφήσει (όπως λένε οι μαθητές της Χριστίνας στο Ηράκλειο της Κρήτης). Ο Γιάννης Φαρσάρης ανέλαβε να το επιμεληθεί διαδικτυακώς και να το ανεβάσει στην ανοικτή βιβλιοθήκη Openbook...

Έτσι, με συνεργασία Ηρακλείου, Αθήνας και Θεσσαλονίκης, φτάσαμε σε αυτό που βλέπετε σήμερα...

'Ακόμα ένα παραμύθι του Άντερσεν; Αν είναι δυνατόν!'

Χριστίνα Μαρκουλάκη

Αυτή ήταν η πρώτη μου σκέψη όταν είδα μήνυμα του Κώστα Στοφόρου στο Facebook να με προτρέπει όχι μόνο να διαβάσω αυτή τη νέα ανακάλυψη, αλλά και να τη μεταφράσω από τα Αγγλικά στα Ελληνικά.

'Θα ζωγραφίσει η Στεφανία τις εικόνες!', πρόσθεσε χαρούμενος, ενώ εγώ αγχωνόμουν ολοένα και περισσότερο.

Δεν είμαι μεταφράστρια. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Παρόλα αυτά, αντλώντας δύναμη από τον ενθουσιασμό του Κώστα και φέρνοντας στο μυαλό τα αμέτρητα ξενόχτια πάνω από βιβλία θεωρίας και πρακτικής της μετάφρασης στο Πανεπιστήμιο, είπα να το τολμήσω. Εξάλλου, η ομάδα ήταν απίστευτη • ο Κώστας θα με βοηθούσε στη λογοτεχνική διαμόρφωση του κειμένου (και ήξερα πόσο καλός είναι σε αυτό). Επίσης, και μόνο η σκέψη του μοναδικού στυλ ζωγραφικής της Στεφανίας με έκανε να θέλω να ζήσω αυτό το ταξίδι στο νέο παραμύθι ακόμα περισσότερο.

Πήρα, λοιπόν, τη μεγάλη απόφαση. Ξεκίνησα από τον τίτλο του παραμυθιού. Τι; The Tallow Candle. Πώς θα το μετέφραζα αυτό, κάνοντάς το να ακούγεται παράλληλα σαν όνομα; Ένα όνομα που θα φέρει το κερί σε όλη την ιστορία, το όνομα που θα σκέφτεται ο αναγνώστης όταν οπτικοποιεί την ιστορία καθώς τη διαβάζει. Και τότε ο Κώστας με συνέστησε στο 'σπαρματσέτο'.

Το *σπαρματσέτο* είναι το κερί το φωτιστικό, το στεατικό όπως λέγεται, όχι το μελισσοκέρι. Λέγεται και *αλειμματοκέρι* (άλειμμα ήταν το ζωικό λίπος). Εμείς το πήραμε από το ιταλικό *spermaceti*, που είναι απaráλλαχτο το μεσαιωνικό λατινικό *spermaceti* (κατά λέξη

«σπέρμα φάλαινας»), που πέρασε έτσι και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες. Η λατινική λέξη δεν είναι ακραιφνές δάνειο από τα ελληνικά, αλλά ελληνογενής κατασκευή, από το σπέρμα και το κήτος. Οι πρώτοι φαλαιοθήρες πίστευαν ότι αυτή η ημίρρεοστη κηρώδης άσπρη ουσία που βρισκόταν άφθονη στο κεφάλι ορισμένων ειδών φάλαινας ήταν το σπέρμα της φάλαινας, και από εκεί προήλθε η λέξη *spermaceti*, που στα ελληνικά αποδόθηκε σπερματοκηρός.

(Πηγή: <http://sarantakos.wordpress.com>)

Μετά ανακάλυψα το τσακμάκι, όπως είναι η μετάφραση της φράσης ‘tinder box’ στο παραμύθι, αυτό δηλαδή που βοηθάει πάντα ένα κερί να βρει τον αληθινό του προορισμό. Σειρά είχε η ‘καλωσύνη’ με τη δίδυμη αδερφή της ‘καλοσύνη’. Η πρώτη ανήκει στη καθαρεύουσα, επομένως χρησιμοποιήθηκε η δεύτερη. Πολλά τέτοια μικρά διλήμματα ακολούθησαν, μα η λύση τους ήταν σημάδι ότι το ελληνικό κείμενο ήταν πλέον έτοιμο.

Κάπως έτσι τέλειωσε αυτή η μεταφραστική περιπέτεια. Μια περιπέτεια που με έκανε αναμφίβολα πιο πλούσια: λεξιλόγιο, γραμματική, συντακτικό δυο γλωσσών πήραν μορφή και έπαιζαν μαζί μου μέχρι να βρω τη κατάλληλη λέξη, αυτή τη λεξούλα που θα συνέχιζε τέλεια τη πρόταση και θα την άφηνε να κυλήσει μέσα στο χείμαρρο του λόγου και της σκέψης. Να κυλήσει ορμητικά ώσπου ένα βραχάκι να τη σταματήσει προσωρινά. Για να πυροδοτήσει ξανά τον ξέφρενο χορό των λέξεων.

Η είδηση:

Βρέθηκε άγνωστο παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

Ένα άγνωστο πρωτόλειο παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, βρέθηκε σε ένα κουτί στα Εθνικά Αρχεία της Δανίας, κοντά στο σπίτι του μεγάλου παραμυθά.

Πρόκειται για μια σύντομη ιστορία («The Tallow candle») που αναφέρεται σε ένα «μοναχικό» κερί φτιαγμένο από ζωικό λίπος το οποίο μένει ρυπαρό και παραμελημένο, μέχρι να αναγνωριστεί και να αναφλεγεί η εσωτερική του ομορφιά.

Το χειρόγραφο, γραμμένο με μελάνι, έχει την εξής αφιέρωση: «Στην κυρία Μπάνκεφλοντ, από τον αφοσιωμένο της ΧΚ Άντερσεν».

Η κυρία Μπάνκεφλοντ λέγεται ότι ήταν μια χήρα, οικογενειακή φίλη, την οποία επισκέπονταν ως παιδί ο Άντερσεν για να δανειστεί και να διαβάσει βιβλία.

Το χειρόγραφο των 700 λέξεων έχει μπει στο μικροσκόπιο των ειδικών αφότου ανακαλύφθηκε τον περασμένο Οκτώβριο από τον ιστορικό Esben Brage στα Εθνικά Αρχεία της Δανίας, στον πάτο κουτιού που ανήκει σε πλούσια οικογένεια από την ιδιαίτερη πατρίδα του Άντερσεν, το Οντένσε.

Η ημερομηνία συγγραφής τοποθετείται γύρω στο 1823, όταν ο Άντερσεν ήταν 18 ετών, λόγω του απλοϊκού στυλ γραφής που δεν συγκρίνεται όπως επισημαίνεται με τα μετέπειτα ώριμα έργα του και πιστεύεται ότι πρόκειται για αντίγραφο του πρωτότυπου χειρόγραφου που έχει χαθεί.

Ο E. Brage δήλωσε «εκστασιασμένος» που ανακάλυψε το βσέλιδο χειρόγραφο:

«Μου τηλεφωνούν συχνά για πράγματα που υποτίθεται ότι γράφτηκαν από τον Άντερσεν. Τις περισσότερες φορές δεν ισχύει. Αυτή την φορά αισθάνθηκα ρίγη συγκίνησης. Πρόκειται για μια πολύ πρόωμη απόπειρα σε πρόζα, από τον Άντερσεν, όταν ήταν 18 ετών» λέει ο Brage.

Μιλώντας στην Guardian, η συγγραφέας και ειδικός Σάρα Μάιτλαντ συμφωνεί με την εκτίμηση του ιστορικού περιγράφοντας την ιστορία ως «ιδιαιτέρως μοραλιστική, μάλλον συναισθηματική και δίνει ζωή σε ένα άψυχο αντικείμενο. Αυτό είναι πολύ χαρακτηριστικό του Άντερσεν» σημειώνει.

Γεννημένος το 1805 στο Οντένσε, γιος ενός φτωχού τσαγκάρη και μιας πλύστρας, έστρεψε την προσοχή του αρχικά στην ποίηση προτού εκδοθεί το πρώτο του βιβλίο με παραμύθια, το 1835.

Πριν το θάνατό του το 1875, ο Άντερσεν έγραψε δεκάδες παραμύθια που έχουν μεταφραστεί έκτοτε σε περισσότερες από 100 γλώσσες.

Από τα πιο γνωστά του έργα, είναι «Το ασχημόπαπο», «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα», «Η Μικρή Γοργόνα», «Η βασίλισσα του χιονιού», «Τα καινούργια ρούχα του αυτοκράτορα».

Πηγή: Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ

Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

Το Σπαρματσέτο

Τσιτσίρισε καθώς οι φλόγες τύλιγαν το καζάνι... Ήταν η κούνια του Σπαρματσέτου. Και από τη ζεστή κούνια βγήκε ένα κεριά χωρίς φεγάδι. Συμπαγές, λαμπερό, λευκό και λεπτό, ήταν έτοιμο φτιαγμένο ώστε έκανε όσους το έβλεπαν να πιστεύουν πως υποσχόταν ένα λαμπερό, ακτινοβόλο μέλλον. Και πίστευαν πως ήταν μια υπόσχεση που αυτό το κεριά θα ήθελε πραγματικά να κρατήσει και να υλοποιήσει.

Το πρόβατο- ένα καλό μικρό προβατάκι- ήταν η μητέρα του κεριού κι ένα χωνευτήρι ο πατέρας του. Από τη μητέρα του τού είχε πάρει ένα λαμπερό λευκό σώμα και μια υποψία για το τι είναι ζωή, αλλά από τον πατέρα του είχε πάρει τη λαχτάρα για τις πύρινες φλόγες, που θα διαπερνούσαν τελικά το μεδούλι του και θα το έκαναν να λάμπει στη πραγματικότητα.

Έτσι γεννήθηκε και μεγάλωσε • και με τις μεγαλύτερες και λαμπρότερες προσδοκίες, ρίχτηκε μέσα στη ζωή. Εκεί γνώρισε, τόσα, μα τόσα πολλά παράξενα πλάσματα κι απέκτησε σχέσεις μαζί τους, θέλοντας να μάθει για τη ζωή - και ίσως να βρει το μέρος στο οποίο θα ταίριαζε καλύτερα. Όμως, το Σπαρματσέτο είχε τόσο πολλή πίστη στον κόσμο που νοιαζόταν μόνο για αυτόν και όχι για το ίδιο. Ένας κόσμος που αδυνατούσε να καταλάβει την αξία του, κι επομένως προσπαθούσε να το χρησιμοποιήσει για δικό του όφελος, κρατώντας το με λάθος τρόπο • μαύρα δάχτυλα που άφηναν όλο και μεγαλύτερα σημάδια στη κάτασπρη παρθενική του αθωότητα, που τελικά ξεθώριασε, εντελώς καλυμμένη από τη βρωμιά του γύρω κόσμου που είχε έρθει υπερβολικά κοντά • πιο κοντά απ' ό,τι μπορούσε να αντέξει το κερί, αφού ήταν ανίκανο να ξεχωρίσει τη βρωμιά από την αγνότητα - αν και παρέμενε πεντακάθαρο και άθικτο εσωτερικά.

Οι φεύτικοι φίλοι ανακάλυψαν ότι δε μπορούσαν να αγγίξουν τον βαθύτερο εαυτό του και θυμωμένα πετούσαν το κερί παράμερα λες κι ήταν κάτι άχρηστο.

Το λερωμένο και λιγδιασμένο δέρμα του κράτησε όλους τους καλούς μακριά-φοβισμένοι καθώς ήταν μη τυχόν λερωθούν από τις βρωμιές και τους λεκέδες- και στέκονταν μακριά από το κερί.

Έτσι ήταν λοιπόν το Σπαρματσέτο, μοναχό και έρημο, χωρίς να ξέρει τι να κάνει. Καθώς οι καλοί το είχαν απορρίψει, καταλάβαινε τώρα πια ότι το μόνο που είχε καταφέρει ήταν να δυναμώνει τους κακούς . Ένιωθε τόσο απίστευτα δυστυχημένο, επειδή είχε ξοδέψει τη ζωή του ανώφελα - στη πραγματικότητα, ίσως και να είχε βλάψει και πολλούς από τους γύρω του. Απλά δεν μπορούσε να καταλάβει για ποιο λόγο είχε γεννηθεί ή πού ανήκε • για ποιο λόγο είχε έρθει σε αυτή τη γη. Ίσως ο σκοπός του ήταν να καταστρέψει τον εαυτό του και άλλους.

Όλο περισσότερο, όλο και βαθύτερα, το κερί αναλογιζόταν - αλλά όσο περισσότερο σκεφτόταν την ύπαρξή του, τόσο πιο απελπισμένο ένιωθε, χωρίς να μπορεί να βρει τίποτα καλό, καμία ουσία στον εαυτό του, κανένα πραγματικό σκοπό για την ύπαρξη που του είχε δοθεί με την γέννηση του. Λες και το στρώμα βρωμιάς να είχε καλύψει ακόμη και τα μάτια του.

Τότε όμως συνάντησε μια μικρή φλόγα, ένα τσακμάκι. Αυτό γνώριζε το κερί καλύτερα απ' ό,τι το Σπαρματσέτο τον εαυτό του. Το τσακμάκι ήταν τόσο καθαρό-μέχρι και το εξωτερικό του περιβλήμα - και μέσα του εύρισκες τόση καλοσύνη. Καθώς αυτό πλησίασε, δημιουργήθηκε μια φωτεινή προσδοκία στο κερί- άναψε και η καρδιά του έλιωσε.

Περήφανα άναψε η φλόγα, όπως ένας θριαμβευτικός πυρσός σε μια χαρούμενη τελετή γάμου. Το φως ξεχύθηκε ολόγυρα λαμπρό και καθαρό, δείχνοντας το δρόμο μπροστά καθώς έλουζε με φως όλο το χώρο που τον περιβάλλει - τον αληθινό του φίλο - που μπορούσε πια να αναζητήσει την αλήθεια στη λάμψη του κεριού.

Ο κορμός του κεριού ήταν κι αυτός αρκετά δυνατός ώστε να κρατήσει την πύρινη φλόγα. Η μια σταγόνα μετά την άλλη, όπως οι σπόροι μιας νέας ζωής, κυλούσαν πάνω στο κεριό, μεγάλες και στρογγυλές, καλύπτοντας την παλιά βρωμιά με τη μάζα τους.

Δεν ήταν μόνο το φυσικό, αλλά και το πνευματικό ζήτημα της ένωσης αυτής.

Και το Σπαρματσέτο βρήκε τη σωστή θέση του σε αυτή τη ζωή- και έδειξε ότι ήταν ένα αληθινό κεριό. Συνέχισε να λάμπει για πολλά ακόμα χρόνια, δίνοντας χαρά στο ίδιο, αλλά και σε όλους τους άλλους γύρω του.

Hans Christian Andersen

The Tallow Candle

It sizzled and fizzled as the flames fired the cauldron.. it was the Tallow Candle's cradle - and out of the warm cradle came a flawless candle; solid, shining white and slim it was formed in a way that made everyone who saw it believe that it was a promise of a bright and radiant future – promises that everyone who looked on believed it would really want to keep and fulfil.

The sheep – a fine little sheep – was the candle's mother, and the melting pot its father. Its mother had given it a shiny white body and an inkling about life, but from its father it had been given a craving for the flaming fire that would eventually go through its marrow and bone and shine for it in life.

That's how it was born and had grown; and with the best and brightest anticipation cast itself into existence. There it met so many, many strange creations that it became involved with, wanting to learn about life – and perhaps find the place where it would best fit in. But it had too much faith in the world that only cared about itself, and not at all about the Tallow Candle. A world that failed to understand the value of the candle, and thus tried to use it for its own benefit, holding the candle wrongly; black fingers leaving bigger and bigger blemishes on its pristine white innocence which eventually faded away, completely covered by the dirt of a surrounding world that had come much too close; much closer than the candle could endure, as it had been unable to tell grime from purity – although it remained pristine and unspoiled inside.

False friends found they could not reach its inner self and angrily cast the candle away as useless.

The filthy outer shell kept all the good away – scared as they were to be tainted with grime and blemishes – and they stayed away.

So there was the poor Tallow Candle, solitary and left alone, at a loss at what to do. Rejected by the good, it now realised it had only been a tool to further the wicked. It felt so unbelievably unhappy, because it had spent its life to no good end – in fact it had perhaps sullied the better parts of its surroundings. It just could not determine why it had been created or where it belonged; why it had been put on this earth – perhaps to end up ruining itself and others.

More and more, and deeper and deeper, it contemplated – but the more it considered itself, the more despondent it became, finding nothing good, no real substance for itself, no real goal for the existence it had been given at its birth. As if the grimy cape had also covered its eyes.

But then it met a little flame, a tinder box. It knew the candle better than the Tallow Candle knew itself. The tinder box had such a clear view – straight through the outer shell – and inside it found so much good. It came closer and there was bright expectation in the candle – it lit and its heart melted.

Out burst the flame, like the triumphant torch of a blissful wedding. Light burst out bright and clear all around, bathing the way forward with light for its surroundings – its true friends – who were now able to seek truth in the glow of the candle.

The body too was strong enough to give sustenance to the fiery flame. One drop upon another, like the seeds of a new life, trickled round and chubby down the candle, covering the old grime with their bodies.

They were not just the bodily, but also the spiritual issue of the marriage.

And the Tallow Candle had found its right place in life – and shown that it was a real candle, and went on to shine for many a year, pleasing itself and the other creations around it.

Χανς Κρίστιαν Άντερσεν (1805 - 1875)

Γεννήθηκε στις 2 Απριλίου 1805 στο Οντένσε, στο νησί Φιονία της Δανίας. Ο πατέρας του με τον καιρό ξέπεσε και δούλευε παπουτσιών, για να ζήσει την οικογένειά του. Αλλά, μην μπορώντας ν' αντέξει στη φτώχεια, πέθανε πολύ νέος, αφήνοντας το γιο του το Χανς ορφανό, με τη μητέρα του για μόνο στήριγμα.

Ο Χανς ήταν ένα περίεργο παιδί με εξαιρετική φαντασία. Πολλές φορές τον έβλεπαν να περπατά στο δρόμο σαν ονειροπαρμένος και το μυαλό του δεν το είχε πουθενά αλλού, παρά μόνο στα ποιήματα και στο διάβασμα. Προσπάθησε άδικα να μάθει την τέχνη του πατέρα του. Όταν τέλειωσε το σχολείο των άπορων παιδιών, μπήκε σε ένα ραφτάδικο, για να μάθει την τέχνη, αλλά ούτε και εκεί τα κατάφερε. Το ενδιαφέρον του κέρδισε το θέατρο, όπου αποστήθιζε ολόκληρες σκηνές από τα έργα που έβλεπε. Όταν ήταν με τους φίλους του, του άρεσε να απαγγέλλει και να τραγουδά. Ήταν δεκατεσσάρων χρονών, όταν, κυνηγώντας μια καλύτερη τύχη, έφθασε στην Κοπεγχάγη, με μόνη του περιουσία 30 φράγκα με σκοπό να γίνει ηθοποιός. Έδωσε εξετάσεις στη Βασιλική Σχολή θεάτρου, αλλά ήταν τόσο άσχημος και αδύνατος, που δεν τον δέχτηκαν.

Ευτυχώς είχε ωραία φωνή κι άρχισε να σπουδάζει μουσική, αλλά αρρώστησε ξαφνικά και έχασε τη φωνή του. Έτσι, το μόνο ταλέντο που του έμεινε ήταν το

ταλέντο της ποίησης. Οι στίχοι του άρεσαν και βρήκε έναν προστάτη, τον Κέλλαν, που τον έστειλε στο πανεπιστήμιο, όπου κέρδισε μια βασιλική επιχορήγηση. Το 1827 δημοσίευσε ποιήματά του και έπειτα εξέδωσε μια σειρά έργων που του εξασφάλισαν την παγκόσμια δόξα.

Αφού εξέδωσε αρκετά βιβλία, άρχισε τα ταξίδια του. Γύρισε τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αγγλία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Τουρκία και ταξίδεψε στην Ανατολή. Απόκτησε μεγάλη δόξα και η μεγαλύτερη ευτυχία του ήταν η υποδοχή που του έκανε η ιδιαίτερη πατρίδα του, το Οντένσε, που τον κάλεσε στα 1867. Πέθανε στις 4 Αυγούστου 1875 στην Κοπεγχάγη.

Έργο

Τα παραμύθια του εμφανίζουν καθαρά το δημοκρατικό στοιχείο. Οι κυριότεροι ήρωες των παραμυθιών του είναι φτωχοί και αδικημένοι άνθρωποι, που όμως έχουν ασυνήθιστα ψυχικά χαρίσματα, ευγένεια, ταλέντο, μεγαλοψυχία. Στα έργα του απεικονίζει τη ρεαλιστική και σύγχρονη του ζωή της μικροαστικής τάξης των πόλεων και χαρακτηρίζονται από δράση, χιούμορ και λεπτή σάτιρα. Η δημιουργία του Άντερσεν αποτελεί την κορυφή στις ρεαλιστικές τάσεις της δανικής φιλολογίας του 19ου αιώνα. Διηγήματα, δράματα, αλλά προπάντων παραμύθια, όλα του τα έργα διαπνέονται από γλυκιά μελαγχολία, συγκίνηση και ειλικρίνεια. «Οι δύο Βαρωνέσσες», «Παραμύθια για παιδιά», «Ιστορίες», «Καινούρια Παραμύθια» είναι μερικά από τα έργα του.

Μερικά από τα πολύ γνωστά παραμύθια του είναι:

- Den lille havfrue (**Η μικρή γοργόνα**)
- Kejserens nye klæder (**Τα καινούρια ρούχα του αυτοκράτορα**)

- De vilde svaner (Οι αγριόκυκνοι)
- Snedronningen (Η Βασίλισσα του χιονιού)
- Prinsessen på ærten (Η Βασιλοπούλα και το ρεβίθι)
- Tommelise (Η Τοσοδούλα)
- Den grimme ælling (Το ασχημόπαπο)
- De røde sko (Τα κόκκινα παπούτσια)
- Holger Danske (Χόλγκερ ο Δανός)
- Den lille pige med svovlstikkerne (Το κοριτσάκι με τα σπέρτα)
- Den standhaftige tinsoldat (Το μολυβένιο στρατιωτάκι)
- Dyndkongens datter (Η δύναμη της αγάπης)
- En rose fra Homers grav (Ένα τριαντάφυλλο από τον τάφο του Ομήρου)

Πηγή: [Βικιπαίδεια](#)

Αντί Επιλόγου

Καθώς διανύουμε το "Έτος Καβάφη", το μυαλό μας πήγε από το "Σπαρματσέτο" του Αντερσεν στα "Κεριά" του μεγάλου Αλεξανδρινού:

*Του μέλλοντος η μέρες στέκοντ' εμπροστά μας
σα μια σειρά κεράκια αναμένα –
χρυσά, ζεστά, και ζωηρά κεράκια.*

*Οι περασμένες μέρες πίσω μένουν,
μια θλιβερή γραμμή κεριών σβυσμένων·
τα πιο κοντά βγάζουν καπνόν ακόμη,
κρύα κεριά, λωμένα, και κυρτά.*

*Δεν θέλω να τα βλέπω· με λυπεί η μορφή των,
και με λυπεί το πρώτο φως των να θυμούμαι.
Εμπρός κυττάζω τ' αναμένα μου κεριά.*

*Δεν θέλω να γυρίσω να μη δω και φρίξω
τι γρήγορα που η σκοτεινή γραμμή μακραίνει,
τι γρήγορα που τα σβυστά κεριά πληθαίνουν.*

...και το παραμύθι θα μπορούσε να μας πει, ερμηνεύοντας με το δικό του τρόπο το ποίημα, πως έχει σημασία που έδωσαν το φως τους αυτά τα κεριά πριν σβήσουν... Κι αν πλήθυναν τα σβηστά κεριά, πλήθαινε κι ο κόσμος που πήρε κάτι από τη λάμψη τους.

Όπως στα ποιήματα του Καβάφη. Που μας φωτίζουν ακόμα!

OPENBOOK
Ανοικτή Βιβλιοθήκη

ISBN 978-960-99990-9-0

